

УДК 342.7; 341.231.

П. Рабінович, академік НАПрН України;
О. Венецька, адвокат

Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація

Вступні міркування. 19 вересня 2012 року на 67-й сесії Генеральної Асамблеї ООН було ухвалено Декларацію «Верховенство права на національному та міжнародному рівнях». У цьому акті йдеться про «позитивний внесок Генеральної Асамблеї, як головного дорадчого і представницького органу Об'єднаних Націй, для верховенства права у всіх аспектах шляхом розробки політики та встановлення стандартів...» (п. 27)¹.

Отож, не є випадковим, що нині майже в усіх «праволюдних» публікаціях — наукових, навчальних, публіцистичних, просвітницьких — йдеться про ті чи інші «стандарти» прав людини. Проте зазначене терміно-поняття вживається авторами зазвичай у досить неоднозначних сенсах.

Між тим, якщо стандарти прав людини мають відігравати бодай орієнтуючу, а нерідко й юридично-регулюючу роль, то їх інтерпретація повинна бути — принаймні у рамках певної сфери відносин — справедливо-менш уніфікованою. Особливо це стосується стандартів міжнародних.

Окрім того, від розуміння терміно-поняття «міжнародні стандарти прав людини» неабияк залежить і їхня класифікація. А вона може набувати і практичного значення, оскільки відображатиме такі їх видові особливості, які не можуть не братись до уваги у правозабезпечувальній діяльності.

Ось чому означені два сюжети (стосовно яких останнім часом публікується чимало наукових — змістовно-плюралістичних — праць²) обрано предметом нашого дослідження.

¹ Declaration of the High-level Meeting of the General Assembly on the Rule of Law at the National and International Levels. A/67/L.1. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N12/516/51/PDF/N1251651.pdf?OpenElement>

² Рабінович П. М. Європейська конвенція з прав людини: проблеми національної імплементації (загальнотеоретичні аспекти) / Рабінович П. М., Раданович Н. М. // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина. Серія І. Дослідження і реферати. – Вип. 4. – Львів, 2002. – 192 с.; Грошевий Ю. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика /

У словниково-довідковій літературі загальнозживане терміно-поняття «стандарт» інтерпретується, зазвичай, як певний еталон, із яким порівнюють інші однотипні, одновидові об'єкти, як щось встановлене органами влади, звичаєм чи загальною згодою як модель, зразок, засада, взірець — найчастіше як технічний або техніко-правовий документ, котрий визначає постійні основи діяльності або характерні риси виробів, процесів та послуг для загального і постійного користування¹.

До історії формування міжнародних стандартів прав людини: стислий екскурс. Як відомо, міжнародно-всесвітня система захисту прав людини почала активно розвиватись у другій половині ХХ ст. — після завершення Другої світової війни, коли ООН ухвалила Загальну декларацію прав людини (далі — ЗДПЛ). Адже тоді стало зрозуміло, що без застосування у міжнародному праві, в усіх державах світу певних праволюдних показників, яким мають відповідати всі національні позитивно-правові системи, існуватиме ризик повторення жахливих порушень прав людини, які мали місце під час війни. Основоположні права людини стосуються, так чи інакше, кожного індивіда. Тому, коли йдеться про їхні «стандарти», насамперед і постає питання про гранично-загальні з них. А такі стандарти, ясна річ, можуть фіксуватись саме в актах міжнародного права.

Ю. Грошевий, О. Копиленко, М. Цвік // Право України. – 2006. – № 8. – С. 143–145; Костылева Е. Д. Понятие, виды и источники европейских международно-правовых стандартов в области прав человека / Е. Д. Костылева // Право и государство. – 2007. – № 7. – С. 24–28; Оганесян С. М. Понятие международных стандартов прав человека / С. М. Оганесян // Международное публичное и частное право. – 2008. – № 2. – С. 18–21; Голубок С. А. Международно-правовые стандарты права на судебную защиту / С. А. Голубок // Правоведение. – 2007. – № 1. – С. 112; Верланов С. Стандарти економічних та соціальних прав людини у Європейському Союзі та Раді Європи: взаємозв'язок і співвідношення / С. Верланов // Право України. – 2008. – № 5. – С. 137–141; Карташкін В. А. Международно-правовые стандарты прав человека: универсализм, регионализм, реалии / В. А. Карташкін, Е. А. Лукашева // Государство и право. – 2010. – № 7. – С. 37–45; Ляхівненко С. М. Міжнародні правові стандарти: до визначення поняття та видової характеристики / С. М. Ляхівненко // Держава і право. – 2011. – Вип. 51. – С. 629–636; Запара С. І. Поняття та ознаки міжнародного стандарту / С. І. Запара // Порівняльно-правові дослідження. – 2011. – № 1. – С. 101; Тіунов О. Правові стандарти як засіб регулювання міжнародних та внутрішньодержавних відносин / О. Тіунов // Міжнародне право. – 2012. – № 5. – С. 10–27.

¹ УСЕ. Універсальний словник-енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovopectia.org.ua/29/53409/21191.html>; Merriam-Webster Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/standard>; Thesaurus Merriam-Webster [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.merriam-webster.com/thesaurus/standard?show=1&t=1289144176>.

І ось вже у преамбулі ЗДПЛ було чітко відзначено, що викладені у ній принципи і положення належить розглядати як «загальний стандарт» (англ. — *common standart*), «загальний ідеал» (франц. — *comme l'idéal*), прагнути досягти якого мають усі народи і держави. Іншими словами, укладачі ЗДПЛ вбачали у ній виклад міжнародно-всесвітніх стандартів прав людини. Про це, зокрема, говорила у своєму виступі на 3-й сесії Генеральної Асамблеї ООН у грудні 1948 року голова Комісії ООН з прав людини Е. Рузвельт, зазначивши, що, «схвалюючи Загальну декларацію з прав людини, надзвичайно важливо пам'ятати про основоположність документа ... це декларація основних принципів прав людини та свобод, яка має бути схвалена Генеральною Асамблеєю формальним голосуванням її членів та повинна служити загальним стандартом для досягнення усіма народами всіх держав»¹.

ЗДПЛ послужила фундаментом для подальшої розробки вже міжнародно-договірних праволюдних документів, які вміщували б дещо розширені всесвітні стандарти прав людини. Отож, поступово сформувався так званий Міжнародний білль з прав людини. Спочатку до нього належали, окрім самої ЗДПЛ, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права з Факультативним протоколом до нього; Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок; Конвенція про заборону катувань та інших нелюдських, чи таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання; Конвенція про права дитини. Нині ж до складу означеного Білля включають також Міжнародну конвенцію про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей, Міжнародну конвенцію для захисту всіх осіб від насильницьких зникнень, Конвенцію про права інвалідів.

Невипадково стосовно таких міжнародних договорів висловлювалась думка про те, що правильніше говорити не про права і свободи, закріплені у них, а власне про міжнародні стандарти у галузі прав людини, оскільки «термін “стандарти” найбільш точно відображає роль вказаних документів»². Тому-то найчастіше по-

¹ Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини : монографія / М. Антонович. – К. : Вид. дім «KM ACADEMIA», 2000. – 262 с.

² Черниченко С. В. Развитие международных стандартов и процедур в области прав человека / С. В. Черниченко // Права человека в истории человечества и в современном мире. – М. : Ин-т государства и права АН СССР, 1989. – С. 117–120.

няття стандартів прав людини пов'язують саме з міжнародно-правовими актами, які найповніше відображають надбання людства у цій сфері.

Для розуміння природи й особливостей міжнародних стандартів прав людини неабияке методологічне значення має прийнята 4 грудня 1966 р. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 41/120 «Встановлення міжнародних стандартів у сфері прав людини». У цьому акті було викладено ті керівні принципи, які мали би враховуватись при розробці міжнародних документів у означеній сфері. Зокрема, такі документи повинні: «а) узгоджуватись із існуючим зводом міжнародно-правових норм у сфері прав людини; б) мати фундаментальний характер і ґрунтуватись на притаманних людській особистості гідності та цінності; с) бути достатньо чіткими, або служити джерелом прав і обов'язків, які піддаються визначенню й здійсненню; д) передбачати, де це доречно, реалістичний та ефективний механізм здійснення, включаючи системи подання доповідей; е) користуватися широкою міжнародною підтримкою»¹.

У літературі слушно зауважувалось, що процес утворення міжнародних стандартів прав людини поєднує розуміння природного (ми би сказали — «соціально-природного») походження останніх та позитивістський підхід до з'ясування змісту відповідних положень, який «забезпечує наявність правового змісту і форми приписів, що можуть виступати як стандарти та еталони»².

Ознаки та поняття міжнародних стандартів прав людини. Загалом же встановлення міжнародних стандартів прав людини вважають частиною процесу універсалізації таких прав та виділяють два шляхи, якими він відбувається: а) конкретизація прав у конвенціях, які є обов'язковими до виконання для держав, котрі їх ратифікували, та встановлення відповідальності цих держав за їх порушення; б) розробка вимог щодо досягнення цілей, викладених у ст. 28 ЗДПЛ: створення соціального та міжнародного порядку, в якому такі права можуть

¹ Установление международных стандартов в области прав человека [Электронный ресурс]: Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН 41/120. – Режим доступа: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/496/28/IMG/NR049628.pdf?OpenElement>

² Ульяшина Л. В. Международные стандарты в области прав человека: проблемы правовой дефиниции / Л. В. Ульяшина // Моск. журн. междунар. права. – 2009. – № 4. – С. 56–79.

бути повністю реалізовані завдяки зміні структурних умов, що позначаються на їх реалізації¹.

Першою ознакою розглядуваних стандартів зазвичай називають **фіксацію**: а) *певного змісту чи б) певного обсягу, чи в) водночас і змісту, й обсягу прав людини*. Ці стандарти становлять закріплені у міжнародних актах та інших міжнародних документах ті праволюдні показники, до досягнення яких зобов'язуються або заохочуються держави². (Утім, вказана ознака властива й національним стандартам прав людини).

Деякі науковці небезпідставно звертають увагу на те, що міжнародні стандарти прав людини встановлюють власне «мінімальний стандарт», є «мінімально допустимим консенсусом»; вони не лише закріплюють перелік загально визнаних прав, а й фіксують їх певний необхідний обсяг, мінімальний рівень, на якому останні мають реалізовуватись³.

Окрім цього, стандартизуватись також можуть **певні вимоги до засобів гарантування** прав людини (зокрема, позитивні обов'язки держави із забезпечення, охорони і захисту таких прав).

Обов'язковість (або принаймні **бажаність**) **дотримання державами** міжнародних праволюдних стандартів також є однією з їхніх важливих ознак. Отож, вони, з огляду на їх деонтичний статус, можуть бути настановами або формально-обов'язковими, або ж рекомендаційними, які мають братись до уваги при конструюванні, моделюванні усіх інших юридичних норм стосовно прав людини. Тому таку властивість цих стандартів деякі автори називають **модельністю**⁴.

Необхідно відзначити і **специфіку санкцій** за порушення означених стандартів. Такі санкції здебільшого мають або політико-юридичний (стосовно обов'язкових приписів), або ж суто політичний (стосовно приписів рекомендаційних) характер. Так чи інакше, обов'язок чи

¹ Європейський Союз: структура, функції, механізми / за ред. д-ра іст. наук Н. В. Антонюк. – Львів, 2002. – 176 с.

² Рабінович П. М. Права людини і громадянина : навч. посіб. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2004. – 257 с.

³ Уляшина Л. В. Международные стандарты в области прав человека: проблемы правовой дефиниции / Л. В. Уляшина // Моск. журн. междунар. права. – 2009. – № 4. – С. 56–79; Голубок С. А. Международно-правовые стандарты права на судебную защиту / С. А. Голубок // Правоведение. – 2007. – № 1. – С. 112.

⁴ Раданович Н. Європейські стандарти прав людини: поняття, структура, джерела формування / Н. Раданович // Проблеми державотворення та захисту прав людини в Україні. – Львів, 2007. – С. 69.

рекомендація щодо їх дотримання і певна відповідальність за ухилення від цього покладаються саме на держави.

Окремі дослідники відзначають, що (окрім власне юридичних норм) до розглядуваних стандартів належать також і *принципи*¹. Останні пропонується навіть визнавати самостійним джерелом права у сфері прав людини².

Так, висловлювалась думка про те, що міжнародні стандарти з прав людини складаються із сукупності принципів і норм, котрі встановлюють: права та свободи людини у різноманітних сферах життєдіяльності; обов'язки держави із забезпечення та дотримання прав людини без будь-якої дискримінації як у мирний час, так і у період збройних конфліктів; загальні принципи природного права; відповідальність за злочинне порушення прав людини; напрями розвитку та розширення сфери прав людини; напрями посилення контрольного механізму за виконанням державами взятих на себе зобов'язань у сфері прав людини³.

Далі. Однією з ознак міжнародних стандартів прав людини є також їх *універсальність* — всесвітня чи регіональна. Про це вкотре було вказано у згаданій вище Декларації Генеральної Асамблеї ООН «Верховенство права на національному та міжнародному рівнях». У ній зазначено, зокрема, таке: «Ми підтверджуємо урочисте зобов'язання наших Держав виконувати свої обов'язки зі сприяння загальній повазі, дотриманню і захисту усіх прав людини і основоположних свобод для всіх. Універсальна природа цих прав і свобод не підлягає сумніву. Ми наголошуємо на обов'язку всіх Держав у відповідності зі Статутом поважати права людини і основоположні свободи для всіх, без будь-яких відмінностей» (п. 6)⁴.

¹ Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Ю. Ю. Білас. – К., 2011. – 19 с.; Запара С. І. Поняття та ознаки міжнародного стандарту / С. І. Запара // Порівняльно-правові дослідження. – 2011. – № 1. – С. 101.

² Климович О. Право прав людини як *jus cogens* сучасного міжнародного права / О. Климович // Право України. – 2008. – № 1. – С. 30–34.

³ Бобровник С. В. Держава і особа / С. В. Бобровник // Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. – 2-ге вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К., 2008. – С. 105.

⁴ Declaration of the High-level Meeting of the General Assembly on the Rule of Law at the National and International Levels. A/67/L.1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N12/516/51/PDF/N1251651.pdf?OpenElement>

Утім ця ознака, гадаємо, вимагає додаткових пояснень і застережень. Йдеться про те, що універсальність таких стандартів має діалектично поєднуватись із, здавалося б, протилежною ознакою — можливістю неуніверсальної (неоднозначної, різномістовної) інтерпретації їх більш-менш конкретного змісту й/чи обсягу у різних культурних контекстах. Наприклад, Комітет з прав людини ООН, утворений на підставі Пакту про громадянські і політичні права та Факультативного протоколу до нього, прямо вказав, що право на сімейне життя може відрізнятись залежно від соціоекономічних та культурних умов¹. А Європейський суд з прав людини (далі — ЄСПЛ) прийняв доктрину «меж свободи розсуду» («margin of appreciation»), яка передбачає, зокрема, тлумачення Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — ЄКПЛ) із урахуванням традицій відповідної держави аби в процесі її національної імплементації брались до уваги певні національні, історичні, культурні особливості держави.

І справді, дослідники означеної проблематики наводять численні приклади неоднакової інтерпретації стандартів прав людини залежно від традицій і цінностей не тільки різних цивілізацій, а й навіть окремих країн. Скажімо, вихідне для європейських стандартів прав людини поняття свободи розуміється вельми специфічно в ісламському світі, у китайській, індійській, африканській цивілізаціях². Важко досягнути консенсусу і тоді, коли питання стосується різних релігій. Але у будь-якому разі стандарти прав людини є проблемою, спільною для усього людства; тому у цьому випадку є важливим шукати й знаходити — через діалог цивілізацій — спільну, «консенсусну» мову з цих питань.

Окрім проблеми різнотлумачення змісту стандартів прав людини у різних культурних контекстах, існує також і проблема встановлення оптимального співвідношення інтересів індивідуальних та загальних, врахування потреб і особливостей кожного окремого індивіда, що нерідко може викликати труднощі в реалізації розглядуваних стандартів. Адже необхідним є встановлення «справедливого» балансу різноманітних інтересів різних суб'єктів соціуму. А він передбачає певну

¹ Дженіс М. Європейське право у галузі прав людини. Джерела і практика застосування : пер. з англ. / М. Дженіс, Р. Кей, Е. Бредлі. – К. : АртЕк, 1997. – С. 179.

² Карташкин В. А. Международно-правовые стандарты прав человека: универсализм, регионализм, реалии / В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева // Государство и право. – 2010. – № 7. – С. 42.

стандартизацію онтично (фактично, емпірично, назовні) неоднакових, але *функціонально тотожних* явищ. До неї вдається, зокрема, ЄСПЛ у своїй практиці за посередництвом, так би мовити, «всезагальності унікалізації», оскільки сама вимога досягнути такого балансу є не одноразовою, не індивідуалізованою, а вкрай загальною, безвинятковою, тобто нормативною¹.

Іншими словами, йдеться про *стандартизацію соціальної значимості* зовнішньо (формально) неоднакових фактів, відносин, ситуацій. У такий спосіб реалізується *діалектика* сутності та форми явища: усяка сутність завжди є сформованою, а усяка форма завжди є сутнісною.

Специфічною властивістю міжнародних стандартів прав людини, яка торкається вже мовно-термінологічної та логіко-поняттєвої форми їх побудови й викладу, є *гранична абстрактність* застосовуваних у них терміно-понять (серед яких часто-густо превалюють терміно-поняття суто оціночного характеру)². У літературі слушно зверталась увага на те, що «стандарті, які встановлюються на світовому рівні, мають бути максимально загальними, абстрактними, які не визначають конкретний обсяг прав і свобод. Універсальні стандарти мають виходити із загальнолюдських цінностей, а не із уявлень окремих цивілізацій»³. Втім офіційне тлумачення таких стандартів задля практичних цілей все одно здійснюватиметься нерідко з урахуванням конкретно-історичних умов і обставин їх застосування.

Причому, як вбачається з документів, що вміщують міжнародні стандарти прав людини, чим «вищим» є рівень документа, тим більш високим є й рівень абстракції терміно-понять, які у ньому використовуються для фіксації відповідних принципів і норм.

Деякі автори вважають, що оскільки всеосяжна єдність не може і не повинна бути передбачена для кожного окремого міжнародного стандарту прав людини, є вагомими причини стверджувати, що має іс-

¹ Рабінович П. Феномен права в інтерпретації Страсбурзького суду (до 50-річчя Європейського суду з прав людини) / П. Рабінович // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2009. – № 2. – С. 12.

² Косович В. М. Оцінювання й оцінки у національному й міжнародному правозахисті / В. М. Косович // Пр. Львів. лаб. прав людини і громадянина. НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування АПРН України. – Серія І. Дослідження і реферати. – Вип. 12. – Л., 2006. – С. 25.

³ Оганесян С. М. Поняття міжнародних стандартів прав человека / С. М. Оганесян // Международное публичное и частное право. – 2008. – № 2. – С. 20.

нувати певний *масив* спільних стандартів. Він повинен включати найзагальніші стандарти прав людини, які хоча б у *межах цього масиву* тлумачились однозначно¹. Однак світова й регіональна міжнародна практика не завжди це підтверджує.

Офіційне тлумачення змісту терміно-понять, використовуваних при викладі міжнародних стандартів прав людини, здійснюється легально уповноваженими на це суб'єктами (наприклад, ЄСПЛ, Європейським комітетом соціальних прав). З часом — під впливом соціальних змін — це тлумачення може істотно змінюватись. У літературі відзначається, що стандарти прав людини — з огляду на їх природу — не залишаються назавжди незмінними, статичними, вони мають підтримувати тісний зв'язок із рішеннями національних судів, громадською думкою². Отже, такі стандарти в їх інтерпретації та застосуванні залежать від конкретних історичних обставин, від досягнутого рівня розвитку суспільства. Тому можна виокремити ще й таку їх ознаку, як **історично-змістовна динамічність** (забезпечувана, насамперед за посередництвом їх офіційної інтерпретації — навіть за незмінності текстуального вираження)³. Проте така динамізація, вважаємо, має завжди публічно мотивуватись, обґрунтовуватись.

Отже, беручи до уваги усі вказані вище ознаки досліджуваних стандартів, можна запропонувати таку дефініцію їх загального поняття: **міжнародні стандарти прав людини** — це закріплені у міжнародних актах і документах, текстуально уніфіковані й функціонально універсальні (для певних міжнародних об'єднань держав) принципи та норми, які за посередництвом вельми абстрактних, здебільшого оціночних, терміно-понять фіксують мінімально необхідний або бажаний зміст і/чи обсяг прав людини, зумовлені досягнутим рівнем соціального розвитку та його динамікою, а також встановлюють позитивні обов'язки держав щодо їх забезпечення, охорони й захисту та передбачають за їх порушення санкції політико-юридичного чи політичного характеру.

¹ Alston P. An Ever Closer Union in Need of a Human Rights Policy: The European Union and Human Rights / P. Alston, J. H. H. Weiler : Seminar and Workshop on Advanced Issues in Law and Policy of the European Union, NAFTA and the WTO. Harvard Jean Monnet Working Paper 1/99. Harvard Law School. Cambridge, MA 02138. 2000. – P. 28.

² Beddard R. Human Rights and Europe / R. Beddard. – Cambridge University Press, 1994. – P. 227.

³ Гончаров В. В. Офіційне тлумачення юридичних норм як захист встановлення і трансформації їх змісту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В. В. Гончаров. – Л., 2012.

Класифікація міжнародних стандартів прав людини. Її можна здійснювати за різними критеріями. А саме:

– залежно від **онтичного статусу** такі стандарти поділяються на *номінальні (термінологічні, текстуальні)*, до яких належать самі лише назви прав і свобод людини, що вжиті у міжнародних актах, та *фактичні (змістовні)*, до яких відносять зафіксовані у вказаних джерелах змістові й обсягові показники таких прав і свобод;

– за **деонтичним статусом**: *обов'язкові*, втілення котрих є формально-необхідним для відповідних держав і може забезпечуватись застосуванням міжнародних політико-юридичних санкцій, та *рекомендаційні*, котрі хоч і не мають формальної обов'язковості, проте теж забезпечені санкціями міжнародно-політичними (морально-політичними);

– за **простором (територією) дії**: *всесвітні* (загальноцивілізаційні, глобальні) та *регіональні* (зокрема континентальні);

– за **колом адресатів**: *загальні* (стосуються усіх людей) та *спеціалізовані* (адресовані членам лише певних соціальних спільнот, угруповань, — наприклад, дітям, жінкам, біженцям);

– **залежно від суб'єкта встановлення**: стандарти ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи, Європейського Союзу тощо.

Наведений перелік різновидів міжнародних стандартів прав людини не є, ясна річ, вичерпним, адже можливі й інші способи їх класифікації¹.

Загалом же слід ще раз зауважити, що різноманітні класифікації стандартів прав людини покликані відображати їхню специфіку; а вона має, так чи інакше, враховуватись при конструюванні та використанні юридичних інструментів регулювання, охорони й захисту прав і свобод людини.

Рабинович П., Венецька О. Международные стандарты прав человека: общие признаки, классификация

В статье характеризуются основные признаки международных стандартов прав человека, которые отображаются в такой дефиниции этих стандартов: международные стандарты прав человека — это закрепленные в междуна-

¹ Бобровник С. В. Держава і особа / С. В. Бобровник // Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. – 2-ге вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К., 2008. – С. 95–101; Руднева О. М. Теоретичні проблеми класифікації міжнародних стандартів прав і свобод людини / О. М. Руднева // Бюл. Мін-ва юстиції України. – 2010. – № 9. – С. 32–42.

родных актах и документах, текстуально унифицированные и функционально универсальные (для определенных международных объединений государств) принципы и нормы, которые в весьма абстрактных, преимущественно оценочных термино-понятиях фиксируют минимально необходимые или желаемые содержание и/или объем прав человека, обусловленные достигнутым уровнем социального развития и его динамикой, а также устанавливают позитивные обязанности государств по их обеспечению, охране и защите и предусматривают за их нарушение санкции политико-юридического или политического характера. Излагается классификация таких стандартов.

Ключевые слова: международные стандарты прав человека, классификация международных стандартов прав человека.

Rabinovich P., Venetska O. International Standards Of Human Rights: General Characteristics, Classification

The paper highlights the main features of international human rights standards, which are displayed in such a definition of those standards: international standards of human rights are enshrined in international instruments and documents, textually unified and functionally universal (for specific international associations of the states) the principles and rules, which in very abstract, mostly evaluative terminology concepts fix the minimum necessary or desired content and / or the volume of the human rights due to the achieved level of social development and its dynamics, as well as establish the positive obligation of states to ensure, protect and defend them, and envisage sanctions of political and legal or only political nature for their violations. The article sets out a classification of such standards.

Keywords: international standards of human rights, classification of international standards of human rights.